

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 355/2024-37

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Mgr. Petrom Hargašom, advokátom, Košická 56, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 8Co/114/2023 a proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava I) v konaní sp. zn. B1-17C/4/2009 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-17C/4/2009 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **1 800 eur**, ktoré **je** mu Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 17. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom krajského súdu

a mestského súdu o jeho antidiskriminačnej žalobe s tým, že súdom bude prikázané konať bez zbytočného odkladu v režime osobitnej rýchlosti konania. Sťažovateľ tiež požaduje finančné zadost'učinenie 14 125 eur pozostávajúce zo sumy 9 360 eur ako finančného zadost'učinenia a zaplateného súdneho poplatku za žalobu 4 765 eur.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 355/2024-13 z 11. júla 2024 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Sťažovateľ, ktorý je sudcom, podal 8. januára 2009 na Okresnom súde Bratislava I žalobu podľa § 9 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov. Sťažovateľ dôvodil svoju žalobu rozdielom v jeho odmeňovaní v porovnaní s odmeňovaním sudcov špeciálneho súdu. Žalovanou bola Slovenská republika, zastúpená ministerstvom spravodlivosti, a vec bola vedená pod sp. zn. 17C/4/2009. Po podaní žaloby okresný súd hneď v januári 2009 vyzval žalovanú, aby sa k žalobe vyjadrila, ktorá sa vo vyjadrení z marca 2009 stotožnila so žalobou a rozhodnutie ponechala na úvahu súdu. Neskôr už žalovaná nárok sťažovateľa neuznávala a žalobu žiadala zamietnuť. Iné úkony okresný súd nevykonal. V priebehu roku 2010 došlo dvakrát k zmene v osobe sudcu. Sťažovateľovi bol 28. februára 2011 vyrubený súdny poplatok 4 765 eur, ktorý nezaplatil, v dôsledku čoho súd konanie uznesením z 21. júna 2011 zastavil. Následne sťažovateľ súdny poplatok zaplatil, no zároveň podal odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania a žiadal rozhodnúť o vrátení zaplateného súdneho poplatku. Spis bol preto predložený krajskému súdu, ktorý uznesením z 31. mája 2012 odvolanie odmietol a následne okresný súd uznesením z 20. augusta 2012 zrušil uznesenie o zastavení konania.

4. Sťažovateľ podaniami doručeným okresnému súdu 19. mája 2011 a 24. septembra 2012 požiadal o zmenu žalobného petitu a zároveň rozšíril požadovanú sumu, o ktorých rozhodol okresný súd uzneseniami z 20. augusta 2012 a 29. novembra 2012. Zároveň sťažovateľ požiadal o vrátenie preplatku na zaplatenom súdnom poplatku, pretože podľa neho bol povinný zaplatiť súdny poplatok iba vo výške 66 eur. Tento návrh sťažovateľa okresný súd zamietol uznesením zo 14. mája 2013, proti ktorému podal sťažovateľ odvolanie. Na návrh žalovanej okresný súd uznesením z 25. februára 2013 uložil sťažovateľovi povinnosť zložiť preddavok na trovy konania vo výške 11 190,94 eur, proti ktorému podal sťažovateľ dovolanie. Preto bol spis 2. júla 2013 predložený najvyššiemu súdu, ktorý o dovolaní sťažovateľa rozhodol uznesením z 21. augusta 2013 tak, že dovolacie konanie z dôvodu nedostatku funkčnej príslušnosti zastavil.

5. V období do predloženia veci najvyššiemu súdu podal sťažovateľ v apríli 2013 návrh na prerušenie konania a na postúpenie návrhu ústavnému súdu s dôvodu diskriminačného charakteru ustanovenia § 141a Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého mu bola uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy konania. Sťažovateľ podaním zo 17. mája 2013 zobral žalobu čiastočne späť. Výzvou zo 7. mája 2013 okresný súd vyzval sťažovateľa na doplatenie súdneho poplatku vo výške 5 483,50 eur, k čomu sa sťažovateľ vyjadril podaním z 28. mája 2013, v ktorom uviedol, že bol určený podľa inej položky sadzovníka súdnych poplatkov. Po vrátení spisu z najvyššieho súdu v septembri 2013 okresný súd uznesením zo 14. januára 2014 zamietol návrh sťažovateľa na prerušenie konania, proti ktorému sa sťažovateľ odvolal. Uznesením zo 17. februára 2014 okresný súd pripustil zmenu žalobného petitu v súlade s návrhom sťažovateľa zo 17. mája 2013. V máji 2014 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaniach sťažovateľa proti uzneseniu

zo 14. mája 2013, ktorým bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o vrátenie súdneho poplatku a uzneseníu zo 14. januára 2014 o zamietnutí návrhu sťažovateľa na prerušenie konania. O odvolaniach sťažovateľa rozhodol krajský súd uznesením z 28. októbra 2015 tak, že napadnuté uznesenia potvrdil.

6. Po vrátení spisu v decembri 2015 okresný súd vyzval 12. apríla 2016 sťažovateľa na doplatenie súdneho poplatku vo výške 8 796 eur za rozšírený návrh a v máji 2016 zisťoval splnenie poplatkovej povinnosti sťažovateľa. Ďalej bol okresný súd nečinný až do 3. októbra 2018, keď uznesením konanie v časti o zaplatenie 146 601,86 eur zastavil pre nezaplatenie poplatku súdneho poplatku. Sťažovateľ podal proti uzneseniu o zastavení konania odvolanie, preto bol spis v auguste 2019 predložený krajskému súdu, ktorý o odvolaní sťažovateľa rozhodol uznesením z 11. novembra 2019 tak, že uznesenie okresného súdu z 3. októbra 2018 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd v odôvodnení konštatoval, že okresný súd vydal výzvu na doplatenie súdneho poplatku po uplynutí lehoty stanovenej na vyrubenie súdneho poplatku. Z dôvodu chyby v označení právneho zástupcu sťažovateľa vydal krajský súd 4. marca 2020 opravné uznesenie, ktorým túto chybu opravil. Po doručení opravného uznesenia krajského súdu sporovým stranám bol okresný súd nečinný až do 13. apríla 2023, keď sa konalo prvé meritórne pojednávanie vo veci. Po prednesoch sporových strán a vymedzení sporných otázok súd pojednávanie odročil na 20. apríl 2023, keď bol verejne vyhlásený rozsudok, ktorým bola žaloba zamietnutá.

7. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie, ku ktorému sa vyjadrila žalovaná. Mestský súd uznesením z 20. júna 2023 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie vo výške 1 391 141 eur, pričom na platobnom predpise na zaplatenie súdneho poplatku bola uvedená suma 13 491 eur. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť, ktorej mestský súd uznesením zo 17. júla 2023 v celom rozsahu vyhovel a uznesenie z 20. júna 2023 zrušil. Spis bol 30. októbra 2023 predložený krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní. Vzhľadom na to, že dve členky senátu krajského súdu podali obdobné žaloby ako sťažovateľ, bola vec 21. apríla 2024 predložená predsedovi krajského súdu, ktorý uznesením z 28. júna 2024 rozhodol, že tieto členky senátu sú vylúčené z rozhodovania vo veci. Zároveň prikázal, aby namiesto nich boli určení náhodným výberom dvaja noví členovia senátu. Zloženie senátu krajského súdu bolo zmenené 1. júla 2024 a 6. augusta 2024 bol verejne vyhlásený rozsudok, ktorým krajský súd potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ v obsahovo rozsiahlej, no argumentačne nekoncentrovanej ústavnej sťažnosti namieta neprimeranú dĺžku konania o jeho žalobe, keď rozhodovanie o poplatkovej povinnosti sťažovateľa trvalo okresnému súdu celkovo vyše desať rokov. Po definitívnom rozhodnutí o poplatkovej povinnosti sťažovateľa v novembri 2019 okresný súd nariadil prvé pojednávanie až 13. apríla 2023, teda po uplynutí ďalších vyše troch rokov. Pojednávanie bolo odročené na 20. apríl 2023 na vyhlásenie rozsudku, čo sťažovateľ hodnotí ako ďalší zbytočný prieťah v konaní. Bez dôvodný zásah do práv sťažovateľa nastal následne vyrubení súdneho poplatku za podané odvolanie proti rozsudku z 20. apríla 2023, čím sa konanie opäť predĺžilo o ďalších päť mesiacov. Sťažovateľ sa listom zo 16. apríla 2024 obrátil na krajský súd so žiadosťou o oznámenie možného termínu

rozhodnutia o odvolaní, no nedostal konkrétnu odpoveď. Vzhľadom na to, že v čase zaplatenia súdneho poplatku 4 765 eur mu nebola zo strany súdov poskytnutá žiadna služba týkajúca sa vecného prejednanja jeho žaloby, požaduje, aby súčasťou priznaného finančného zadost'učinenia bolo aj zaplatenie tejto sumy.

9. Sťažovateľ podaním doručeným ústavnému súdu 26. augusta 2024 oznámil, že mu 13. augusta 2024 bol doručený rozsudok krajského súdu zo 6. augusta 2024 o jeho odvolaní. Preto berie ústavnú sťažnosť späť v časti, v ktorej navrhoval, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu a krajskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov. Pokiaľ bola jeho žaloba zamietnutá z dôvodu absencie pasívnej vecnej legitímácie žalovanej strany, malo konanie na oboch stupňoch od podania žaloby trvať sedem mesiacov. Súdny ho zároveň šikanovali ukladaním súdnych poplatkov. Z dôvodu svojej šikanózneho diskriminácie považuje finančné zadost'učinenie v celkovej sume 27 265 eur, z čoho 4 765 eur predstavuje zaplatený súdny poplatok.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a krajského súdu

10. Mestský súd predložil vyjadrenie zákonného sudcu, ktorý uviedol, že vec mu bola pridelená 18. januára 2023. Vec obratom naštudoval a 31. januára 2023 určil termín pojednávania na 13. apríl 2023, ktoré sa aj uskutočnilo. S ohľadom na obsah prednesov na pojednávaní sa nerozhodol vyhlásiť rozsudok na pojednávaní, ale pojednávanie podľa § 219 ods. 2 Civilného sporového poriadku odročil na vyhlásenie rozsudku o 7 dní, t. j. na 20. apríl 2024. Pojednávania, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, sa žiadna zo strán nezúčastnila, preto bol rozsudok stranám odoslaný ďalší deň. Vo veci konal promptne a odmieta, že by konal so zbytočnými priet'ahmi. To sa týka aj následného postupu, keď obratom rozhodol o sťažnosti proti uzneseniu o vyrubenom súdnom poplatku za odvolanie. K postupu jeho predchodcov, teda ostatných zákonných sudcov sa vyjadriť nevie.

11. Krajský súd vo vyjadrení predložil stanovisko predsedu senátu, ktorý poukázal na to, že vec napadla na krajský súd 30. októbra 2023. Po oboznámení sa s obsahom odvolania a celého spisu bolo zistené, že vec sa musí predložiť predsedovi krajského súdu na posúdenie dôvodov zakladajúcich pochybnosti o nezáujatosti členiek senátu, pretože podali obdobnú antidiskriminačnú žalobu. Uznesením z 28. júna 2024 predseda krajského súdu rozhodol, že tieto členky senátu sú vylúčené z rozhodovania tejto veci, a prikázal, aby boli pomocou technických a programových prostriedkov určených náhodným výberom dvaja noví členovia senátu, čo sa realizovalo 1. júla 2024. V záujme čo najskoršieho skončenia veci bol určený termín verejného vyhlásenia rozsudku na 6. august 2024, keď o odvolaní bolo rozhodnuté tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie odvolací súd potvrdil ako vecne správny a rozhodol aj o trovách konania. Ihneď, ako to bude možné, bude rozsudok prostredníctvom súdu prvej inštancie stranám riadne doručený.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej

lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

13. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

14. Konanie vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania pri odmeňovaní za vykonanú prácu je súčasťou rozhodovania všeobecných súdov. Antidiskriminačné spory je možné za určitých okolností považovať za náročnejšie na dokazovanie, a to najmä vo fáze hodnotenia dôkazov. Predmetom namietaného konania je tzv. antidiskriminačná žaloba sudcu, čo je druh žaloby, o ktorých súdy rozhodujú od rokov 2008 – 2009, a za toto obdobie si mohli a mali vytvoriť právny názor na vec, aj s poukazom na skutočnosť, že skutkové okolnosti všetkých tzv. antidiskriminačných žalôb sudcov sú v podstate zhodné. V namietanom konaní nemožno vzhliadnuť faktickú náročnosť, o to viac, že v konaní bolo vykonané dokazovanie iba výsluchom strán a vo veci bolo rozhodnuté po jedinom pojednávaní.

15. Sťažovateľ sa podanou antidiskriminačnou žalobou domáha nápravy rozdielu v odmeňovaní v porovnaní s odmeňovaním sudcov špeciálneho súdu. Význam sporu pre sťažovateľa ako aktívneho sudcu nie je podstatný, možno ho vnímať ako potrebu získať satisfakciu za rozdielne platové ohodnotenie.

16. Na ťarchu sťažovateľa z hľadiska zbytočných prietáhov je potrebné pričítať, že si nesplnil povinnosť zaplatiť včas súdny poplatok 4 765 eur za podanú žalobu, ktorý mu bol vyrobený vo februári 2011, čo malo za následok zastavenie konania uznesením okresného súdu z 21. júna 2011. Aj keď sťažovateľ následne súdny poplatok zaplatil, podal proti uzneseniu o zastavení konania odvolanie a vyjadril nesúhlas s určeným súdnym poplatkom a žiadal ho vrátiť, preto bol spis predložený v októbri 2011 na rozhodnutie krajskému súdu, ktorý o odvolaní rozhodol uznesením z 31. mája 2012. V súvislosti so súdnym poplatkom nemožno prehliadnuť ani to, že sťažovateľ podaním z 24. septembra 2012 žiadal vrátiť preplatok na zaplatenom súdnom poplatku, pretože bol toho názoru, že mal zaplatiť súdny poplatok iba vo výške 66 eur. O tomto návrhu okresný súd rozhodol uznesením zo 14. mája 2013, proti ktorému sa sťažovateľ odvolal. Preto bol spis v máji 2014 opäť predložený krajskému súdu, ktorý uznesením z 28. októbra 2015 potvrdil uznesenie okresného súdu. Navyše, sťažovateľ sa o svoju vec riadne nestaral, nepodal sťažnosť predsedovi okresného súdu na zbytočné prietahy v konaní. Sťažovateľ až 16. apríla 2024, teda 15 rokov po podaní žaloby, keď bola jeho vec predmetom odvolacieho konania, podal predsedovi krajského súdu podnet na vykonanie dohľadu nad odvolacím konaním a požiadal o oznámenie termínu pojednávania.

17. Sťažovateľ však bol aktívny pri podávaní procesných návrhov, ktoré na strane okresného súdu vyvolali povinnosť reagovať predpísaným spôsobom (návrhy na zmenu petitu žaloby z januára 2011 a 24. septembra 2012 a čiastočné späťvzatie žaloby zo 17. mája 2013 či návrh na prerušenie konania a postúpenie veci ústavnému súdu z 22. apríla 2013), a využíval opravné prostriedky. Preto bol spis sa v období od októbra 2011 do mája 2012, od mája 2014 do októbra 2015 a od augusta

2019 do decembra 2019 na krajskom súde z dôvodu rozhodovania o opravných prostriedkoch sťažovateľa. Táto skutočnosť síce sama osebe nemôže byť pripísaná na ťarchu správania sťažovateľa, na druhej strane sa ale okresný súd musel s návrhmi sťažovateľa procesne vysporiadať, čo negatívne ovplyvnilo dĺžku namietaného konania. V súvislosti s využívaním procesných prostriedkov sťažovateľom ako účastníkom konania ústavný súd pripomína svoju judikatúru (napr. I. ÚS 41/03, II. ÚS 664/2013), podľa ktorej využitie procesného prostriedku, ktoré malo za následok spomalenie postupu okresného súdu v konaní, nemožno pripísať na ťarchu tohto súdu.

18. Napokon ústavný súd hodnotil postup súdov z hľadiska existencie zbytočných prietahov v doterajšom priebehu konania. Z prehľadu procesných úkonov, ktoré vyplývajú z predložených súdnych spisov, vyplýva, že priebeh napadnutého konania na mestskom súde bol negatívne ovplyvnený obdobiami jeho nečinnosti. Prvostupňový súd bol opakovane nečinný v období po podaní žaloby, od januára 2009 do 28. februára 2011, keď súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku, v období od apríla 2016, keď súd vyzval sťažovateľa, navyše po uplynutí zákonom stanovenej lehoty, na zaplatenie doplatku súdneho poplatku do 3. októbra 2018, keď okresný súd uznesením rozhodol o zastavení časti konania, ktoré však krajský súd uznesením z 11. novembra 2019 zrušil. Ďalej bol okresný súd nečinný od apríla 2020, keď okresný súd doručoval stranám opravné uznesenie krajského súdu, až do 13. apríla 2023, keď sa konalo prvé a zároveň jediné pojednávanie vo veci. Okrem toho je potrebné poukázať aj na nesústreďený postupom okresného súdu pri vyrubení súdneho poplatku, keď okrem toho, že vyzval sťažovateľa 28. februára 2011 na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 4 765 eur, ktorý sťažovateľ najprv nezaplatil a v ďalšom sa proti nemu bránil využitím procesných prostriedkov, výzvou z 12. apríla 2016 vyzval sťažovateľa na zaplatenie doplatku súdneho poplatku. Okresný súd však nesprávne vyhodnotil, že poplatkovým úkonom bolo v danom prípade rozšírenie žaloby z 24. septembra 2012, teda výzva bola vydaná oneskorene, čo napravil až krajský súd uznesením z 11. novembra 2019. Prejavom nesústreďeného postupu súdu je aj výzva mestského súdu z 20. júna 2023 na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie, keď zrejme z dôvodu písárskej chyby bol vyrubený súdny poplatok vo výške 1 349 141 eur, čo mestský súd napravil uznesením zo 17. júla 2023.

19. Uvedené obdobia nečinnosti mestského súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prietahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné. Už samotná dĺžka trvania konania pred mestským súdom (od podania žaloby do predloženia veci odvolaciemu súdu), ktorá predstavuje 14 rokov, sama osebe signalizuje porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote.

20. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k prietahom, ktoré neboli spôsobené len správaním sťažovateľa, ale najmä nečinnosťou mestského súdu v zistených obdobiach, ako aj jeho nesústreďeným postupom. Z uvedených dôvodov ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní.

21. Z hľadiska postupu krajského súdu v ústavnou sťažnosťou namietanom konaní je podstatné, že vec mu bola predložená 30. októbra 2023 a o odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom zo 6. augusta 2024. Napadnuté konanie krajského súdu tak trvalo desať mesiacov, čo je ústavne akceptovateľná dĺžka odvolacieho konania. Preto ústavný súd nevyhovel ústavnej sťažnosti v časti proti postupu krajského súdu.

22. Vzhľadom na to, že v čase rozhodnutia ústavného súdu prebieha doručovanie rozsudku krajského súdu a vec je tak právoplatne vrátane trov konania skončená, ústavný súd už nerozhodoval o uložení príkazu mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Napokon, ústavný súd ani nezistil prípadnú nečinnosť mestského súdu po právoplatnom skončení veci.

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

23. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, I. ÚS 257/08, IV. ÚS 302/2020).

24. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil zásadou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je reparácia nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody, ktorá by sa po splnení zákonných podmienok mohla uplatňovať v konaní pred všeobecnými súdmi (m. m. IV. ÚS 84/02).

25. Subjektívna nemajetková ujma plynúca zo strádania z právnej neistoty predĺžovanej prietáhovým správaním súdu, ktorá by mala byť základom pre záver o vyhovení ústavnej sťažnosti v časti požadovaného finančného zadosťučinenia, nie je podľa názoru ústavného súdu v posudzovanej veci dostatočne preukázaná. Dôvodom je popísané správanie sťažovateľa v konaní, význam sporu pre sťažovateľa, jeho nesúčinnosť v súvislosti so splnením povinnosti zaplatiť súdny poplatok, ako aj pasivita v obdobiach nepochybnej nečinnosti mestského súdu. Na druhej strane však celková neprimeraná dĺžka trvania namietaného konania a jednoznačne preukázané obdobia úplnej nečinnosti mestského súdu odôvodňujú, aby bolo sťažovateľovi priznané primerané finančné zadosťučinenie 1 800 eur s tým, že vo zvyšnej časti jeho nároku nebolo vyhovené.

VI.

Trovy konania

26. Ústavný súd nevyhovel ústavnej sťažnosti v časti požadovanej náhrady trov konania pred ústavným súdom. Vychádzal pritom z § 73 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako je to v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesoch (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd teda disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať

náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 357/2021, I. ÚS 418/2022, I. ÚS 442/2023).

27. Ústavná sťažnosť bola koncipovaná obsahovo rozsiahlo, avšak jej obsahom bol najmä popis priebehu rozhodovania súdov o súdnych poplatkoch a subjektívne hodnotenie priebehu konania sťažovateľom. Ústavný súd pri svojom rozhodovaní zohľadnil charakter a okolnosti namietaného konania a predovšetkým argumentačne nedostatočný kvalitatívny obsah ústavnej sťažnosti. Vzhľadom na uvedené ústavný súd nevyužil oprávnenie (nie povinnosť) priznať sťažovateľovi aj náhradu trov konania (právneho zastúpenia), považujúc výrok o porušení označených práv a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v okolnostiach danej veci za postačujúce.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu